

TIPUS DE TEXT

Els diversos textos que processem durant la nostra activitat quotidiana no tenen tots les mateixes característiques, sinó que varien notablement segons els casos.

A l'hora de classificar els textos podem seguir diferents propostes, ací n'analitzarem dues: una on els textos s'agrupen per àmbits d'ús i l'altra, possiblement la més coneguda, basada en la proposta d'Adam (1985).

1) L'àmbit d'ús [Adaptació de *Plec 3r ESO*, diversos autors]

Una mateixa informació origina textos o missatges diferents segons la diversitat d'elements que intervenen en la situació comunicativa. Aquesta varietat va associada a contextos determinats que es denominen *àmbit d'ús*.

Per tant, podríem definir *àmbit d'ús* com cadascuna de les diferents situacions en què es poden produir actes comunicatius.

Cada àmbit d'ús va lligat a un context, per això, hi ha tants àmbits d'ús com contextos serem capaços d'aïllar.

Hi ha quatre factors que caracteritzen els àmbits d'ús:

- **Participants.** La relació entre emissor i receptor (persona coneguda/descoguda).
- **Tema.** El tipus d'informació (de què parlem?). Pot ser especialitzat o general.
- **L'espai i el temps.** On i quan parlem. Situacions formals/informals.
- **La intenció.** Cada àmbit d'ús tindrà una finalitat primordial.

Proposta de classificació de textos segons l'àmbit d'ús

Àmbits d'ús privats (persones conegudes)	Àmbits d'ús públics (receptor plural o poc conegut)	
- Oral: converses, diàlegs... - Escrit: cartes, postals, invitacions, agenda, diari personal. xat...	Mitjans de Comunicació	- Oral: debats, intervencions a la ràdio... - Escrit: anuncis, notícies, articles...
	Científicotècnic	- Oral: congressos, conferències... - Escrit: llenguatges especialitzats...
	Juridicoadministratiu	- Oral: intervencions en judicis... - Escrit: lleis, reglaments, instàncies, currículums...
	Literari	- Oral: acudits, teatre, narracions orals... - Escrit: poesia, novel·la, còmic...
	Acadèmic	- Oral: exposicions, exàmens orals... - Escrit: exàmens, redaccions, resums...
	Polític	- Oral: parlaments... - Escrit: programes electorals
	Religiós	- Oral: sermó, oració... - Escrit: evangeli, llibres profètics...

1.2) Proposta de classificació d'Adam (1985)

Tipus Aspectes	Descriptius	Narratius	Conversacionals	Instructius	Predictius	Explicatius	Argumentatius	Retòrics
Intencionalitat educativa	Evoquen, representen i situen objectes, llocs i éssers vius. Com és?	Relaten fets, accions i esdeveniments. Què passa?	Representen converses per escrit. Què diuen?	Donen instruccions, ordres, recomanacions. Indiquen operacions. Com es fa?	Representen anticipació de fets. Què passarà?	Fan comprendre un tema. Per què és així?	Expressen opinions per a convèncer. Què pense? Què et sembla?	Impacten formalment en el receptor. Com ho diu?
Models	<ul style="list-style-type: none"> • Novel·les i contes. • Postal i cartes. • Catàlegs. • Guies turístiques. • Llibres de viatges. • Suplements setmanals... 	<ul style="list-style-type: none"> • Notícies periodístiques. • Novel·les i contes. • Còmics. • Rondalles tradicionals. • Textos d'història. • Biografies, memòries i dietaris.... 	<ul style="list-style-type: none"> • Manuals d'idiomes. • Diàlegs de contes i novel·les. • Peces teatrals. • Còmics. • Entrevistes. • Debats i taules redones... 	<ul style="list-style-type: none"> • Instruccions d'ús. • Primers auxilis. • Receptes de cuina. • Textos legals. • Publicitat. • Normes de seguretat. • Campanyes preventives... 	<ul style="list-style-type: none"> • Previsions meteorològiques. • Prospeccions socioeconòmiques. • Programes electorals. • Horòscops... 	<ul style="list-style-type: none"> • Llibres de text. • Llibres i articles divulgatius. • Enciclopèdies. • Diccionaris... 	<ul style="list-style-type: none"> • Articles d'opinió. • Crítica de premsa. • Discursos. • Publicitat. • Assaigs... 	<ul style="list-style-type: none"> • Publicitat. • Poesia. • Literatura popular. • Creació literària...
Elements lingüístics	<ul style="list-style-type: none"> • Adjectius. • Complementos nominals. • Predicats nominals. • Adverbis i preposicions de lloc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Verbs d'acció. • Varietat de temps verbals. • Connectors cronològics. 	<ul style="list-style-type: none"> • Frases breus. • Juxtaposició i coordinació. • Diversitat d'entonació. • Onomatopeies. • Díctics, rutines i estereotips. 	<ul style="list-style-type: none"> • Oracions imperatives. • Perífrasi verbals d'obligació. • Segona persona. • Connectors d'ordre. 	<ul style="list-style-type: none"> • Verbs en futur. • Connectors temporals. • Adverbis de probabilitat. • Subordinades, coordinades. 	<ul style="list-style-type: none"> • Connectors explicatius. • Connectors de causa i conseqüència. • Connectors ordenadors. 	<ul style="list-style-type: none"> • Connectors explicatius. • Connectors de causa i conseqüència. • Connectors ordenadors. 	<ul style="list-style-type: none"> • Figures retòriques. • Repeticions. • Jocs de paraules.
Estructura	<ul style="list-style-type: none"> • Presentació genèrica. • Detallisme amb ordre. • Síntesi final. 	<ul style="list-style-type: none"> • Introducció • Nus. • Desenllaç. 	<ul style="list-style-type: none"> • Salutació. • Preparació tema. • Tractament del tema. • Acomiadament. 	<ul style="list-style-type: none"> • Esquematisme concís. 	<ul style="list-style-type: none"> • Temporització. • Hipòtesis. • Arguments. • Conclusions. 	<ul style="list-style-type: none"> • Presentació • Desenvolupament. • Conclusió (resum). 	<ul style="list-style-type: none"> • Presentació • Desenvolupament. • Conclusió (resum). 	<ul style="list-style-type: none"> • Retòrics, originals i sorprenents.
Registres i varietats dialectals.	<ul style="list-style-type: none"> • Estàndard. • Culte. • Variants dialectals. 	<ul style="list-style-type: none"> • Estàndard. • Culte. • Estàndards. • Dialectologia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Estàndard. • Formal col·loquial. • Variants dialectals. 	<ul style="list-style-type: none"> • Estàndard. • Variants dialectals. 	<ul style="list-style-type: none"> • Estàndard. • Variants dialectals. 	<ul style="list-style-type: none"> • Estàndard. • Variants dialectals. 	<ul style="list-style-type: none"> • Estàndard. • Culte. • Variants dialectals. 	<ul style="list-style-type: none"> • Estàndard. • Culte. • Variants dialectals.